

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2026-2027
ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 3	ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ
ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ: 42	

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ: <https://logom.schools.ac.cy/el/yliko/didaktiko-yliko>

1. Ο λόγος ανάγκη της ψυχής, *Κείμενα Λογοτεχνίας Γ΄ Γυμνασίου*, ΥΠΠ, ΠΙ, ΥΑΠ, 2014
2. Ο λόγος ανάγκη της ψυχής, βιβλίο μαθητή, ΥΠΠΑΝ (Έκδοση 2022)
3. Ο λόγος ανάγκη της ψυχής, βιβλίο εκπαιδευτικού (Έκδοση 2014)

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ:

Γενικός σκοπός του μαθήματος της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο είναι η εξοικείωση των μαθητών/μαθητριών με τη λογοτεχνία ως αισθητικό, ιστορικό και κοινωνικοπολιτισμικό φαινόμενο, ώστε να καλλιεργηθεί ο λογοτεχνικός τους γραμματισμός, να διευρυνθεί η μορφωτική τους συγκρότηση, να αναπτυχθεί η κριτική και αισθητική τους αντίληψη, καθώς και οι ικανότητες της ανάλυσης, της σύνθεσης και της αξιολόγησης. Ο λογοτεχνικός γραμματισμός και οι σχετικοί δείκτες επιτυχίας και επάρκειας αποτελούν βασικό άξονα της διδασκαλίας, **χωρίς να αποτελούν αυτοσκοπό**. Ιδιαίτερα οι δείκτες επάρκειας επικεντρώνονται σε πολύ **συγκεκριμένα και στοχευμένα διδακτέα**, τα οποία καθοδηγούν τη διδασκαλία και την αξιολόγηση του μαθήματος, όπως αυτή προκύπτει από τους Δείκτες Επιτυχίας, οι οποίοι προσδιορίζουν τα *αξιολογητέα* μαθησιακά αποτελέσματα, ενώ τα στοιχεία λογοτεχνικού γραμματισμού αποκτούν νόημα μόνο αφού γίνει κατανοητή η λειτουργία τους στο κείμενο και η σχέση τους με το περιεχόμενο. Συνεπώς, οι εκπαιδευτικοί καλούνται, κατά τη διδασκαλία, να κινηθούν **από το κείμενο προς το εκφραστικό μέσο** ή/και το χαρακτηριστικό και όχι αντίστροφα.

Για τον λόγο αυτόν, η παρακάτω **Σύνοψη Λογοτεχνικού Γραμματισμού** συγκεντρώνει τα βασικά στοιχεία που αναμένεται να κατακτηθούν στις τρεις τάξεις του Γυμνασίου, με στόχο την **ουσιαστική και στοχευμένη** στήριξη της **διδασκαλίας** και της **αξιολόγησης** ενός μαθήματος, που απευθύνεται σε μαθητές/μαθήτριες του γυμνασιακού κύκλου. Για αναλυτικότερη ενημέρωση, και ιδιαίτερα για τον ορισμό των επιμέρους στοιχείων και χαρακτηριστικών, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ανατρέξουν στο θεωρητικό υλικό για τον Λογοτεχνικό Γραμματισμό που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του μαθήματος. Συγκεκριμένα, η Σύνοψη Λογοτεχνικού Γραμματισμού περιλαμβάνει μόνο τα βασικά στοιχεία που αφορούν στη δημοτική και παραδοσιακή ποίηση, στη μοντέρνα ποίηση και στην πεζογραφία και τα οποία θα αποτελούν στο εξής τον **οδηγό** μαθητών/μαθητριών και εκπαιδευτικού κατά τη **διδασκαλία και την αξιολόγηση** του μαθήματος της Λογοτεχνίας.

Σε συνάφεια με τα πιο πάνω, σημειώνεται ότι **τα σχήματα λόγου** (παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση) **εντάσσονται στα εκφραστικά μέσα** και, επομένως, **θα χρησιμοποιείται, στο εξής, μόνο ο γενικότερος όρος «εκφραστικά μέσα»**, τόσο στη διδασκαλία όσο και στην αξιολόγηση του μαθήματος. Σημειώνεται, επίσης, ότι **βασικές αρχές** που διέπουν, στο εξής, τη διδασκαλία των λογοτεχνικών κειμένων είναι: (α) η έμφαση στο **περιεχόμενο** και στα βασικά - διαχρονικά **μηνύματα** των κειμένων, (β) η σχέση τους με τα **ιστορικά, κοινωνικά και καλλιτεχνικά-αισθητικά συμφραζόμενα**, (γ) η **επικαιροποίηση** και (δ) η **διακειμενική** (μέσω της συνεξέτασης/συνανάγνωσης), η **διαθεματική** (σε συνδυασμό με άλλα γνωστικά αντικείμενα, όπως π.χ. η Ιστορία, η Νέα Ελληνική Γλώσσα κ.ά.) και **διακαλλιτεχνική** τους **προσέγγιση** (σε σχέση με τις εικαστικές τέχνες, τη Μουσική κ.ά.).

ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ:

(α) Γνωστικό Περιεχόμενο: Εστιάζει στην απόκτηση σφαιρικών γνώσεων για τη λογοτεχνική παραγωγή και στην καλλιέργεια του λογοτεχνικού γραμματισμού. Επιδιώκει τη γλωσσική και αισθητική αγωγή των μαθητών/μαθητριών, την ανάδειξη της σχέσης της λογοτεχνίας με την πραγματικότητα, τη διαθεματική σύνδεσή της με άλλες τέχνες και επιστήμες, καθώς και τη διαμόρφωση μιας μόνιμης εξωσχολικής αναγνωστικής συνήθειας. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην έρευνα και την ανακάλυψη, στην ορθή αξιοποίηση της λογοτεχνικής ορολογίας, καθώς και στην κατανόηση των κειμένων μέσα στο ιστορικό, γεωγραφικό και κοινωνικό τους πλαίσιο, σε σύνδεση με τη σύγχρονη πραγματικότητα.

(β) Αξιακό Περιεχόμενο: Στοχεύει στη διαμόρφωση στάσεων και συμπεριφορών μέσα από την επαφή με τα κείμενα. Οι μαθητές/μαθήτριες ευαισθητοποιούνται γύρω από την πολιτισμική κληρονομιά και τα ανθρώπινα δικαιώματα (ελευθερία, δημοκρατία, αλληλεγγύη, σεβασμός στη διαφορετικότητα), ενώ παράλληλα αναπτύσσουν το αισθητικό τους κριτήριο και στρέφονται σε δημιουργικές δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο τους. Η συσχέτιση των θεμάτων των λογοτεχνικών έργων με σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα συμβάλλει στην επικαιροποίηση του λογοτεχνικού λόγου και στην ανάπτυξη υπεύθυνης κοινωνικής στάσης.

(γ) Κομβικές Δεξιότητες 21ου Αιώνα: Αποσκοπεί στη διαμόρφωση ενός κριτικά εγγράμματος πολίτη. Μέσα από τη συγκριτική ανάγνωση, οι μαθητές/μαθήτριες αναπτύσσουν αναλυτική, συνθετική και κριτική σκέψη, αναγνωρίζουν πολλαπλές οπτικές γωνίες και κατανοούν τη διαδικασία της καλλιτεχνικής γραφής όχι ως απλή περιγραφή, αλλά ως δυναμική παρέμβαση και αναδημιουργία της πραγματικότητας. Παράλληλα, καλλιεργούν την ικανότητα παραγωγής δομημένου προφορικού και γραπτού λόγου, αξιοποιώντας κατάλληλα τη λογοτεχνική ορολογία και τεκμηριώνοντας τις απόψεις τους.

ΣΥΝΟΨΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ	
Τα γένη της Λογοτεχνίας	Ποίηση, πεζογραφία, θέατρο
Α. Δημοτική Ποίηση	
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, υπερβολή, σχήμα κύκλου, ασύνδετο σχήμα. <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό, ζωντανές εικόνες, έμφαση στο νόημα και συναισθηματική ένταση
Χαρακτηριστικά Δημοτικής Ποίησης	- Κανόνας της ισομετρίας - Δεκαπεντασύλλαβος στίχος - Επαναλήψεις - Σχήμα των τριών - Σχήμα του αδυνάτου - Τυπικά επίθετα (σταθεροί χαρακτηρισμοί προσώπων ή πραγμάτων) - Λιτός και ζωντανός λόγος
Β. Παραδοσιακή Ποίηση	
Χαρακτηριστικά	Μέτρο, στροφές, ομοιοκαταληξία, λυρικό ύφος, συνάφεια τίτλου και περιεχομένου του ποιήματος
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.
Το ποιητικό υποκείμενο: η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα	Διάκριση ποιητικού υποκειμένου από τον δημιουργό του ποιήματος, δηλ. τον ποιητή

Γ. Μοντέρνα Ποίηση

Χαρακτηριστικά	Ελεύθερος στίχος, απουσία μέτρου, απουσία ομοιοκαταληξίας, άνισες στροφές, χαλαρή στίξη, χαλάρωση της λογικής και νοηματικής αλληλουχίας, ασάφεια νοημάτων, σύμβολα, διασκελισμός, απλή και καθημερινή γλώσσα, αινιγματικός/αμφίσημος τίτλος σε σχέση με το περιεχόμενο του ποιήματος
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο ποίημα	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα. <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.
Το ποιητικό υποκείμενο: η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα	Διάκριση <i>ποιητικού υποκειμένου</i> από τον δημιουργό του ποιήματος, δηλ. τον ποιητή
Ποιητική λέξη – Σύμβολο - Σημασία και συμβολιστική λειτουργία της ποιητικής λέξης - Συγκινησιακός χαρακτήρας της ποίησης	Η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία τους ως συμβόλων - Λειτουργία του ποιητικού συμβόλου ως εμπλουτισμένου γλωσσικού σημείου με μεταφορικές σημασίες - Συναισθηματική και νοηματική αλληλουχία λέξεων

Δ. Πεζογραφία

Βασικές μορφές έντεχνης πεζογραφίας	Διήγημα, μυθιστόρημα, νουβέλα, χρονικό, μαρτυρίες, ημερολόγιο, βιογραφία, (αυτό)βιογραφία, αυτοβιογραφική αφήγηση, παραμύθι, ευθυμογράφημα
Ο αφηγητής: η «φωνή» που αφηγείται	- Διάκριση αφηγητή από τον συγγραφέα (Ο αφηγητής ως πλασματικό πρόσωπο/δημιούργημα του συγγραφέα) - Τύπος αφηγητή (συμμετοχή στην ιστορία): <u>Ομοδιηγητικός</u>: συμμετέχει στην ιστορία που αφηγείται είτε ως πρωταγωνιστής (αυτοδιηγητικός) είτε ως αυτόπτης μάρτυρας/ δευτερεύων χαρακτήρας. <u>Ετεροδιηγητικός</u>: δεν συμμετέχει καθόλου στην ιστορία (αόρατος παρατηρητής). - Πρόσωπο αφήγησης: - Πρωτοπρόσωπη αφήγηση (σε α' πρόσωπο) - Τριτοπρόσωπη αφήγηση (σε γ' πρόσωπο)
Αφηγηματική δομή Τα δομικά στοιχεία της αφήγησης	Αφηγητής, πρόσωπα (χαρακτήρες, ήρωες) χώρος, χρόνος, ιστορία, επεισόδια, πλοκή (η οργάνωση και η εξέλιξη των γεγονότων)
Αφηγηματικοί τρόποι	Αφήγηση, διάλογος, περιγραφή, μονόλογος, σχόλιο <u>Λειτουργία:</u> συμβάλλουν στην εξέλιξη της δράσης, στην παρουσίαση των προσώπων, στη σκιαγράφηση των χαρακτήρων και στη δημιουργία ατμόσφαιρας.
Αφηγηματικές τεχνικές	- Τρόποι απόδοσης του λόγου των προσώπων: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος - Τεχνικές σχετικές με τον χρόνο: <i>αναδρομή</i> (επιστροφή της αφήγησης σε γεγονότα που

	προηγήθηκαν της κύριας δράσης), <i>πρόληψη/προοικονομία</i> (προαναγγελία γεγονότων που θα συμβούν αργότερα), <i>επιτάχυνση</i> (παράλειψη μέρους της ιστορίας ή περιληπτική του απόδοση), <i>επιβράδυνση</i> (καθυστέρηση της εξέλιξης της αφήγησης μέσω εκτενούς περιγραφής ή σχολιασμού), <i>επανάληψη</i>
Εκφραστικά μέσα Αναγνώριση και λειτουργία τους στο κείμενο	Επανάληψη, παρήχηση, εικόνες (οπτικές, ακουστικές, οσφρητικές, γευστικές, απτικές), παρομοίωση, μεταφορά, προσωποποίηση, αλληγορία, αντίθεση, ασύνδετο σχήμα, υπερβολή, κοσμητικά επίθετα. <u>Λειτουργία:</u> (ενδεικτικά) προσφέρουν ρυθμό/μουσικότητα, δημιουργούν ζωντανές εικόνες, τονίζουν το νόημα και ενισχύουν τη συναισθηματική ένταση.
Χιούμορ Τρόποι έκφρασης του χιούμορ στη λογοτεχνία και η λειτουργία τους	<u>Τρόποι έκφρασης του χιούμορ:</u> λογοπαίγνια, διφορούμενα μηνύματα, παρηχήσεις, επαναλήψεις, υπερβολή, ειρωνεία, σάτιρα, απρόσμενες ή ανατρεπτικές καταστάσεις, κωμικοί διάλογοι, άλλα γλωσσικά παιχνίδια <u>Λειτουργία:</u> δημιουργούν το κωμικό αποτέλεσμα, προκαλούν γέλιο ή χαμόγελο, σατιρίζουν πρόσωπα, συμπεριφορές ή κοινωνικές καταστάσεις, ανατρέπουν ή υπονομεύουν τη συμβατική αντίληψη των πραγμάτων, καλλιεργούν τον προβληματισμό μέσα από το χιούμορ.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ		Περίοδοι Διδασκαλίας
	Ο ΤΟΠΟΣ ΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ	
	Κείμενο 4: Στρατηγού Μακρυγιάννη, Απομνημονεύματα [«Είμαστε το εμείς...»], [«Η απάντηση στον Δεριγνύ»] (σελ. 93)	4
Δείκτες Επιτυχίας-Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα-Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας- Διδακτέα	
1. Να αναγνωρίζουν βασικές μορφές της έντεχνης πεζογραφίας, καθώς και άλλα είδη αφηγήσεων. 2. Να κατανοούν τα βασικά στοιχεία του αφηγηματικού λόγου.	1. Αναγνώριση των Απομνημονευμάτων ως αυτοβιογραφικής αφήγησης και ιστορικής μαρτυρίας 2. α. Αναγνώριση των βασικών στοιχείων της αφήγησης (αφηγητής, πρόσωπα, ιστορία, επεισόδια) β. Αναγνώριση της πρωτοπρόσωπης αφήγησης και του τρόπου με τον οποίο ο αφηγητής παρουσιάζει τα γεγονότα και τις προσωπικές του εμπειρίες. γ. Διάκριση του αφηγητή από τα υπόλοιπα πρόσωπα	

3. Να διακρίνουν τη συλλογικότητα στη λογοτεχνία «του εμείς» και την ατομικότητα στη λογοτεχνία «του εγώ». 4. Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά. 5. Να αντιλαμβάνονται τη σχέση λογοτεχνικής μορφής και περιεχομένου.	της αφήγησης και εξέταση του ρόλου του στη διαμόρφωση των νοημάτων του κειμένου 3. Διάκριση των χαρακτηριστικών της λογοτεχνίας «του εμείς» μέσα από την ανάδειξη της συλλογικής ευθύνης, της ομοψυχίας και του κοινού αγώνα, σε αντιδιαστολή με την ατομική έκφραση της λογοτεχνίας «του εγώ» 4. α. Ένταξη των Απομνημονευμάτων στο ιστορικό και γραμματολογικό τους πλαίσιο β. Συσχέτιση του κειμένου με την Ελληνική Επανάσταση του 1821 και τη διαδικασία συγκρότησης του νεοελληνικού κράτους γ. Ερμηνεία των ιδεών της συλλογικότητας, της ελευθερίας και της φιλοπατρίας, όπως αναδεικνύονται στο κείμενο 5. α. Εντοπισμός των γλωσσικών, υφολογικών και αφηγηματικών χαρακτηριστικών του κειμένου β. Εξέταση του τρόπου με τον οποίο η πρωτοπρόσωπη αφήγηση, η απλή λαϊκή γλώσσα και το προφορικό ύφος συμβάλλουν στην απόδοση της προσωπικής εμπειρίας και της αυθεντικότητας της αφήγησης γ. Συσχέτιση της μορφής με το περιεχόμενο και εξέταση του τρόπου με τον οποίο αναδεικνύονται οι αξίες της συλλογικότητας, της ομοψυχίας, της φιλοπατρίας και της ευθύνης απέναντι στην πατρίδα.	
	Κείμενο 5: Κυριάκος Χαραλαμπίδης, «Παιδί με μια φωτογραφία» (σελ. 115)	5
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα - Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας- Διδακτέα	
1. Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο (η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα) 2. Να κατανοούν τη σημασία της ποιητικής λέξης και του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	1. Διάκριση ποιητικού υποκειμένου από το βιογραφικό πρόσωπο του ποιητή, Κυριάκου Χαραλαμπίδη 2. α. Αναγνώριση της μεταφορικής και συμβολικής λειτουργίας των λέξεων και των εικόνων του ποιήματος β. Ερμηνεία των ποιητικών συμβόλων (π.χ. της φωτογραφίας) και της συμβολής τους στην έκφραση της απώλειας, της μνήμης και της προσμονής γ. Εξέταση του τρόπου με τον οποίο το ποιητικό λεξιλόγιο συμβάλλει στη διαμόρφωση της	

3. Να αναγνωρίζουν τα βασικά εκφραστικά μέσα της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους. 4. Να αντιλαμβάνονται τη σχέση λογοτεχνικής μορφής και περιεχομένου στο ποίημα. 5. Να διακρίνουν τη συλλογικότητα στη λογοτεχνία «του εμείς» και την ατομικότητα στη λογοτεχνία «του εγώ». 6. Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά. 7. Να μελετούν και να ερμηνεύουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε διακειμενική και διαθεματική προοπτική και να αντιλαμβάνονται τη λογοτεχνία στη συνάφειά της με άλλες μορφές έκφρασης ως αισθητικό και πολιτισμικό φαινόμενο. 8. Να αναπτύσσουν συνείδηση ενεργού δημοκρατικού πολίτη.	συναισθηματικής και νοηματικής έντασης του ποιήματος. 3. α. Αναγνώριση των εκφραστικών μέσων της ποιητικής γλώσσας β. Εξέταση της συμβολής τους στην ανάδειξη του νοήματος, της ατμόσφαιρας και της συναισθηματικής έντασης του ποιήματος 4. α. Εντοπισμός των γλωσσικών, υφολογικών και μορφικών χαρακτηριστικών του ποιήματος β. Συσχέτιση της μορφής με το περιεχόμενο και εξέταση του τρόπου με τον οποίο στοιχεία, όπως η επανάληψη της λέξης «ανάποδα», η λιτή γλώσσα και η συμβολική εικόνα της φωτογραφίας συμβάλλουν στην απόδοση του νοήματος και του μηνύματος του ποιήματος. 5. Διάκριση της συλλογικότητας στη λογοτεχνία «του εμείς» και της ατομικότητας στη λογοτεχνία «του εγώ» μέσα από την ερμηνεία του ποιητικού κειμένου και εξέταση του τρόπου με τον οποίο το παιδί λειτουργεί ως σύμβολο του συλλογικού τραύματος των αγνοουμένων. 6. α. Ένταξη του ποιήματος στο ιστορικό και γραμματολογικό του πλαίσιο β. Συσχέτιση του ποιήματος με την τουρκική εισβολή του 1974 και το ζήτημα των αγνοουμένων στην Κύπρο γ. Ερμηνεία του τρόπου με τον οποίο το ιστορικό γεγονός μετασχηματίζεται σε ποιητική έκφραση της μνήμης και της ευθύνης. 7. α. Συσχέτιση του ποιήματος με άλλα λογοτεχνικά έργα και με άλλες μορφές τέχνης μέσα από διακειμενικές και διακαλλιτεχνικές συνδέσεις. β. Αξιοποίηση γνώσεων από την Ιστορία και άλλα γνωστικά αντικείμενα για την κατανόηση του ιστορικού πλαισίου και την ερμηνεία των νοημάτων του ποιήματος 8. Ερμηνεία των αξιών της ειρήνης, της δικαιοσύνης, του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της διατήρησης της ιστορικής μνήμης, όπως αναδεικνύονται στο ποίημα, και συσχέτισή τους με τη διαμόρφωση δημοκρατικής συνείδησης και κοινωνικά υπεύθυνης στάσης.	
---	--	--

	Κείμενο 6: Κώστας Μόντης, «Κλειστές πόρτες» (σελ. 123)	5
Δείκτες Επιτυχίας- Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα- Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας- Διδακτέα	
1. Να εντοπίζουν επεισόδια ή σκηνές σε ένα αφηγηματικό κείμενο.	1. α. Εντοπισμός και διάκριση των βασικών επεισοδίων και σκηνών του αφηγηματικού κειμένου β. Εξέταση της συμβολής των επεισοδίων και των σκηνών στην οργάνωση της πλοκής και στην εξέλιξη της αφήγησης	
2. Να κατανοούν το γεγονός ότι στα λογοτεχνικά κείμενα η πλοκή δεν συμπίπτει πάντα με τη γραμμική εξέλιξη της ιστορίας.	2. α. Διάκριση της ιστορίας από την πλοκή β. Εξέταση του τρόπου με τον οποίο η οργάνωση της αφήγησης διαφοροποιεί τη γραμμική εξέλιξη της ιστορίας.	
3. Να αναγνωρίζουν το πρόσωπο και το πράγμα που καθορίζει τον τύπο της αφήγησης.	3. α. Αναγνώριση της τριτοπρόσωπης αφήγησης και του ετεροδιηγητικού αφηγητή και διερεύνηση της οπτικής από την οποία παρουσιάζονται τα γεγονότα. β. Αναγνώριση του αντικειμένου της αφήγησης (γεγονότα, σκέψεις και συναισθήματα) και διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο αυτά παρουσιάζονται στον αναγνώστη. γ. Εξέταση των αφηγηματικών σχολίων και των παρεμβάσεων του αφηγητή και διερεύνηση της συμβολής τους στην παρουσίαση των προσώπων και των γεγονότων, στην ανάδειξη της στάσης του αφηγητή και στη διαμόρφωση του νοήματος του κειμένου.	
4. Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους, να διακρίνουν τους τρόπους απόδοσης του λόγου των προσώπων και να κατανοούν τη λειτουργία τους στο κείμενο.	4. α. Αναγνώριση των αφηγηματικών τρόπων (αφήγηση, περιγραφή, διάλογος, σχόλιο) β. Αναγνώριση των τρόπων απόδοσης του λόγου των προσώπων (ευθύς και πλάγιος λόγος) γ. Εξέταση της λειτουργίας των αφηγηματικών τρόπων και των τρόπων απόδοσης του λόγου στην εξέλιξη της αφήγησης, στη σκιαγράφηση των χαρακτήρων, στην έκφραση των συναισθημάτων και των σκέψεων και στη δημιουργία της ατμόσφαιρας δ. Εξέταση της συμβολής των αφηγηματικών σχολίων και των παρεμβάσεων του αφηγητή στην παρουσίαση των γεγονότων και στην ανάδειξη της στάσης τους απέναντί τους	
5. Να αναγνωρίζουν τις βασικές αφηγηματικές τεχνικές που σχετίζονται με τον χρόνο και να κατανοούν	5. α. Αναγνώριση της αναδρομικής αφήγησης, της επιτάχυνσης και της επιβράδυνσης ως τεχνικών οργάνωσης του αφηγηματικού χρόνου	

τη λειτουργία τους στην οργάνωση της αφήγησης.	β. Εντοπισμός των αφηγηματικών τεχνικών που σχετίζονται με τον χρόνο και διερεύνηση της λειτουργίας τους στην οργάνωση της αφήγησης. γ. Εξέταση του τρόπου με τον οποίο οι αφηγηματικές τεχνικές που σχετίζονται με τον χρόνο συμβάλλουν στην οργάνωση της πλοκής και στην κατανόηση του νοήματος του κειμένου.	
6. Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά	6. α. Ένταξη του κειμένου στο ιστορικό και γραμματολογικό του πλαίσιο β. Συσχέτισή του με τον Αγώνα της ΕΟΚΑ (1955-1959), την αγγλική αποικιοκρατία, τα κρατητήρια της Κοκκινότριμιθιάς γ. Ερμηνεία του τρόπου με τον οποίο οι ιστορικές συνθήκες επηρεάζουν τα βιώματα, τις στάσεις και τα μηνύματα του κειμένου.	
	Γ. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΕΙΑ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΦΗΒΕΙΑΣ	
	Κείμενο 7: Χαλίλ Γκιμπράν, «Ο Προφήτης» (απόσπασμα), (σελ. 154)	4
Δείκτες Επιτυχίας-Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα- Εξεταστέα Οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση:	Δείκτες Επάρκειας-Διδακτέα	
1. Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο (η «φωνή» που εκφράζεται στο ποίημα).	1. Διάκριση του ποιητικού υποκειμένου από τον δημιουργό του ποιήματος, Χαλίλ Γκιμπράν	
2. Να κατανοούν τη σημασία της ποιητικής λέξης και του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	2. α. Αναγνώριση της μεταφορικής και συμβολικής λειτουργίας των λέξεων και των εικόνων του ποιήματος β. Ερμηνεία των ποιητικών συμβόλων και των αλληγορικών στοιχείων και της συμβολής τους στην έκφραση των ιδεών για τη ζωή, την ελευθερία, την αγάπη και την ανθρώπινη ανάπτυξη γ. Εξέταση του τρόπου με τον οποίο το ποιητικό λεξιλόγιο συμβάλλει στη διαμόρφωση του νοηματικού και συγκινησιακού περιεχομένου του ποιήματος.	
3. Να αναγνωρίζουν τα βασικά εκφραστικά μέσα της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	3. α. Αναγνώριση των βασικών εκφραστικών μέσων της ποιητικής γλώσσας β. Εξέταση της συμβολής τους στην ανάδειξη του νοήματος, του ύφους και της συναισθηματικής δύναμης του ποιήματος	
4. Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και	4. α. Ένταξη του ποιήματος στο ιστορικό και γραμματολογικό του πλαίσιο β. Αναγνώριση του ανθρωπιστικού και φιλοσοφικού	

των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά. 5. Να αντιλαμβάνονται τη σχέση λογοτεχνικής μορφής και περιεχομένου στο ποίημα.	χαρακτήρα του έργου του Χαλίλ Γκιμπράν γ. Ερμηνεία των βασικών ιδεών και αξιών που εκφράζονται στο ποίημα 5. α. Εντοπισμός των γλωσσικών, υφολογικών και μορφικών χαρακτηριστικών του ποιήματος. β. Συσχέτιση της μορφής με το περιεχόμενο και εξέταση του τρόπου με τον οποίο στοιχεία, όπως ο ελεύθερος στίχος, οι επαναλήψεις, οι μεταφορές, τα σύμβολα, η χρήση της προστακτικής και το αποφθεγματικό ύφος συμβάλλουν στην απόδοση του νοήματος και του μηνύματος του ποιήματος.	
	ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ Αφιερώνονται έξι (6) διδακτικές περίοδοι κατά το Β' τετράμηνο, με βάση τις οδηγίες για τη διδασκαλία του λογοτεχνικού βιβλίου (Βλ. Η λέσχη ανάγνωσης στη Λογοτεχνία Γυμνασίου και στη Λογοτεχνία Προσανατολισμού – Εμβάθυνσης Λυκείου «Λογοτεχνικό εργαστήριο – οι μαθητές ως συναναγνώστες»): https://sch.cy/sm/278/synoptikes_odigies_didaskalias_logotechnikou_vivliou_gym_lyk.pdf	6
	ΠΥΡΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	18
	ΣΥΝΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	13
	ΕΠΑΝΑΛΗΨΕΙΣ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	5

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	
ΓΡΑΠΤΗ	ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ/ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΑ/ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ
Ένα (1) Διαγώνισμα διάρκειας σαράντα (40') λεπτών για κάθε τετράμηνο	- Προφορική επίδοση - Κατ' οίκον εργασία - Εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης (διαθεματικές εργασίες, εργασίες τύπου Project, κ.ά.) - Συμμετοχή σε διαγωνισμούς Σημείωση: Για τη διδασκαλία και την αξιολόγηση του λογοτεχνικού βιβλίου, βλ. τις σχετικές οδηγίες για τη Λέσχη Ανάγνωσης (https://logom.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/logotechniko-vivlio-leschianagnosis)
Ενιαία Τελική Εξέταση διάρκειας 135 λεπτών	